Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2025/1016

23.5.2025

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2025/1016

zo 16. mája 2025,

ktorým sa Španielskemu kráľovstvu udeľuje výnimka z určitých ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o mesto Melilla

[oznámené pod číslom C(2025) 3175]

(Iba španielske znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou ([1]), a najmä na jeho článok 64,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ ([2]), a najmä na jej článok 66,

keďže:

1. POSTUP A ROZSAH PÔSOBNOSTI ROZHODNUTIA

(1) Španielske kráľovstvo (ďalej len „Španielsko“) 23. novembra 2020 predložilo Komisii žiadosť o výnimku (ďalej len „žiadosť“) pre územia Kanárskych ostrovov, Baleárskych ostrovov, Ceuty a Melily, ktoré sa nachádzajú mimo pevniny, (spoločne ďalej len „územia mimo pevniny“) v súlade s článkom 64 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článkom 66 smernice (EÚ) 2019/944.

(2) Žiadosť sa pôvodne týkala výnimiek z článkov 8 a 54 smernice (EÚ) 2019/944 a z článkov 3 a 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4, článkov 9, 10 a 11, článkov 14 až 17, článkov 19 až 27 a článkov 35 až 47 nariadenia (EÚ) 2019/943. Nestanovilo sa v nej trvanie požadovanej výnimky.

(3) Komisia 18. marca 2021 uverejnila žiadosť na svojom webovom sídle a vyzvala členské štáty a zainteresované strany, aby predložili pripomienky do 30. apríla 2021.

(4) Komisia 17. augusta 2021 a 16. decembra 2021 požiadala Španielsko o doplňujúce informácie o žiadosti o výnimky. Španielsko odpovedalo 4. októbra 2021 a 17. januára 2022. V druhej odpovedi Španielsko upravilo rozsah pôsobnosti svojej žiadosti o výnimku takto:

— žiadosť o výnimku z článku 8 smernice (EÚ) 2019/944 bola stiahnutá v prípade všetkých území mimo pevniny,

— žiadosť o výnimku z článku 54 smernice (EÚ) 2019/944 bola stiahnutá v prípade Baleárskych ostrovov a Ceuty,

— Španielsko do odpovede zahrnulo novú žiadosť o výnimku z článku 40 ods. 4 až 7 smernice (EÚ) 2019/944 v prípade všetkých území mimo pevniny,

— žiadosť o výnimku z článku 3 prvého odseku písm. d), f), g), h), i), l), m) a q) nariadenia (EÚ) 2019/943 bola stiahnutá v prípade všetkých území mimo pevniny,

([1]) Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
([2]) Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

— Španielsko v prípade všetkých území mimo pevniny stiahlo aj žiadosť o výnimku z článku 16 ods. 1 a 2, článku 20 ods. 1 a 2, článku 21 ods. 1 až 6, článku 22 ods. 1 okrem písmen f) a h), článku 22 ods. 4 a článkov 35 až 47 nariadenia (EÚ) 2019/943,

— Španielsko stanovilo obmedzené trvanie pre požadovanú výnimku pre Baleárske ostrovy a Ceutu do faktickej integrácie týchto území s pevninou (čo sa neočakáva pred rokom 2030).

(5) Toto rozhodnutie by sa malo vzťahovať len na autonómne mesto Melilla, keďže rozhodnutie Komisie o žiadosti Španielska týkajúcu sa území mimo pevniny Kanárskych ostrovov bolo prijaté 8. decembra 2023 ([3]) a žiadosti Španielska týkajúce sa území mimo pevniny Baleárskych ostrovov a autonómneho mesta Melilla sa budú riešiť v samostatných rozhodnutiach.

2. **MELILLA**

Elektrizačná sústava a trh s elektrinou v meste Melilla

(6) Španielsko vysvetľuje, že mesto Melilla nie je pripojené k elektrizačnej sústave pevninského Španielska. Španielsko v tejto súvislosti tvrdí, že vzdialenosť od Pyrenejského polostrova spôsobuje, že náklady na prepojenie sú veľmi vysoké a jeho realizácia technicky veľmi ťažká. V súčasnosti teda neexistujú žiadne plány na prepojenie pevniny s mestom Melilla, čo je podmienka, ktorú Španielsko považuje za predpoklad účinného začlenenia mesta Melilla do pyrenejského trhu s elektrickou energiou.

(7) Španielsko tvrdí, že ročná spotreba mesta Melilla bola v roku 1996 nižšia ako 3 000 GWh (97,5 GWh). Podľa Španielska je takmer celý dopyt v meste Melilla pokrytý najmä tepelnými elektrárňami. V roku 2023 bola ročná spotreba v meste Melilla 202 GWh, z čoho 97,5 % pripadá na výrobu elektriny z fosílnych palív (väčšinou dieselové generátory) a 2,5 % na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov ([4]).

(8) Španielsko v tejto súvislosti vysvetľuje, že nižšia miera obnoviteľných zdrojov energie na území mimo pevniny v porovnaní s pevninským Španielskom je spôsobená najmä obmedzeným geografickým priestorom, ktorý je k dispozícii pre novú výrobnú kapacitu, väčšou potrebou regulovateľnej výroby energie podľa dopytu a obmedzenou dostupnosťou zariadení na uskladňovanie energie.

(9) Španielsko pripomína, že pre územia mimo pevniny, a to aj pre mesto Melilla, je typický malý trh, čo im bráni vo využívaní výhod úspor z rozsahu, ktoré má elektrizačná sústava na pevnine, a vyššie náklady na palivá. Historická izolácia ostrovov má za následok aj väčšiu potrebu inštalovanej rezervnej kapacity.

(10) Podľa Španielska tieto špecifiká trhu so sebou prinášajú vyššie náklady na výrobu elektriny v porovnaní s pevninou a nie sú príťažlivé pre vstup nových podnikov na trh, v dôsledku čoho sa v meste Melilla nerozvinula efektívna hospodárska súťaž.

(11) Skupina Endesa ([5]) v minulosti vyrábala takmer 100 % energie v meste Melilla. Tak je to aj dnes.

(12) Vzhľadom na problémy spojené s neefektívnou hospodárskou súťažou a vysokými nákladmi, ako aj napriek vnútroštátnym opatreniam prijatým na podporu hospodárskej súťaže a zavedeniu hospodárskych stimulov na povzbudenie prevádzkovej účinnosti zariadení a na zníženie nákladov na výrobu, Španielsko tvrdí, že nie je možné vytvoriť trhový mechanizmus, ktorý by bol rovnaký ako mechanizmus, ktorý existuje na pevnine.

([3]) Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/560 z 8. decembra 2023, ktorým sa Španielskemu kráľovstvu udeľuje výnimka z určitých ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o Kanárske ostrovy (Ú. v. EÚ L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj).

([4]) Pozri Evolución demanda | Informes del sistema (sistemaelectrico-ree.es).

([5]) Skupinu Endesa zo 70 % vlastní skupina Enel.

(13) Španielsko ďalej vysvetlilo, že elektrina vyrobená na všetkých územiach mimo pevniny vrátane mesta Melilla je vyňatá z ponukového systému na pevninskom trhu. Elektrizačné sústavy na územiach mimo pevniny používajú mechanizmus hospodárskej priority pre dispečing ([6]):

— prevádzkovateľ sústavy zoraďuje elektrárne podľa hospodárskej hodnoty založenej na variabilných nákladoch až do uspokojenia dopytu, pričom zohľadňuje technické obmedzenia a rezervy potrebné na zaručenie dodávok elektriny,

— strana dopytu (priami spotrebitelia a dodávatelia) informujú prevádzkovateľa sústavy o hodinovom odbere v elektrizačných sústavách každého územia mimo pevniny,

— po dennom nasadení strana odberu nakupuje energiu za cenu, ktorá sa rovná cene v rámci ponukového systému na pevnine.

(14) Podľa Španielska sa v tomto mechanizme zohľadňujú vysoké náklady na výrobu elektriny a špecifiká území mimo pevniny a jeho cieľom je zabezpečiť, aby spotrebitelia a dodávatelia na týchto územiach neboli vystavení vyšším nákladom na výrobu elektriny na územiach mimo pevniny v porovnaní so španielskou pevninou. Tento mechanizmus je založený na zásadách solidarity medzi regiónmi.

(15) Španielsko ďalej vysvetlilo, že výroba elektriny na územiach mimo pevniny predstavuje systém regulovaného odmeňovania namiesto systému trhovej odmeny a uplatňuje sa v podmienkach, keď by nemohol fungovať veľkoobchodný trh a kde sú náklady z geografických a územných dôvodov vyššie ako náklady na výrobu elektriny na španielskej pevnine.

(16) Španielsko pripomína, že mechanizmus zabezpečuje, že elektrizačná sústava a verejný rozpočet pokrývajú dodatočné náklady vyplývajúce z rozdielu medzi vyššími nákladmi na výrobu na územiach mimo pevniny a cenou elektriny rovnajúcej sa cene na pevnine tak, aby všetci spotrebitelia platili za elektrinu rovnako bez ohľadu na sústavu, v ktorej ju spotrebúvajú.

(17) Podľa Španielska je regulácia činností súvisiacich s prenosom a distribúciou elektriny na územiach mimo pevniny podobná ako na španielskej pevnine.

(18) Pokiaľ ide o maloobchodný trh, Španielsko vysvetlilo, že koncoví odberatelia na územiach mimo pevniny majú právo na výber svojho dodávateľa za rovnakých podmienok ako koncoví odberatelia na španielskej pevnine. Podobne platí, že koncepcia zraniteľných spotrebiteľov je vymedzená pre celé Španielsko a organizácia dodávok je vo všeobecnosti jednotná v celej krajine. Španielsko v tejto súvislosti pripomína, že neexistujú rozdiely medzi maloobchodnými trhmi na pevnine a mimo nej.

Prehľad právneho rámca pre územia mimo pevniny

(19) Španielsko vysvetlilo, že zákonom č. 24/2013 sa stanovuje, že dodávky elektriny na územiach mimo pevniny podliehajú osobitnej regulácii. Stanovuje sa v ňom aj to, že na túto činnosť sa môže poskytovať dodatočné odmeňovanie na pokrytie rozdielu medzi nákladmi na výrobu elektriny na územiach mimo pevniny a príjmami z predaja elektriny na týchto územiach. V zákone č. 24/2013 sa stanovujú podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby sa sústava už nepovažovala za izolovanú, konkrétne to, že kapacita pripojenia územia mimo pevniny s pevninou im umožňuje vstúpiť na pevninský výrobný trh a že existujú trhové mechanizmy na integráciu ich elektrickej energie.

(20) Španielsko pripomína, že zákonom č. 17/2013 sa stanovujú všeobecné ustanovenia týkajúce sa záruky dodávok a zvýšenia hospodárskej súťaže v oblasti elektrizačných sústav na územiach mimo pevniny ([7]). Konkrétne v článku 5 zákona č. 17/2013 sa stanovuje, že prečerpávacie vodné elektrárne na územiach mimo pevniny, ktorých hlavným účelom je zaručenie dodávok, zaistenie bezpečnosti sústavy a integrácia obnoviteľných zdrojov energie, ktorých nasadenie nie je možné riadiť, by mal vlastniť prevádzkovateľ sústavy.

([6]) Rámec je stanovený v kráľovskom dekréte č. 738/2015 z 31. júla 2015 (*Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares*) (ďalej len „kráľovský dekrét č. 738/2015“).

([7]) Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

(21) Španielsko uvádza, že kráľovským dekrétom č. 738/2015 sa podrobne reguluje činnosť výroby elektriny a postup dispečingu v elektrizačných sústavách na územiach mimo pevniny, ako aj systém odmeňovania za túto činnosť. Systém odmeňovania je založený na dvoch zložkách: zložka odmeňovania za vynaložené investície a ostatné fixné náklady a zložka odmeňovania za variabilné náklady vznikajúce počas prevádzky. Cieľom tohto odmeňovania je pokryť dodatočné náklady na výrobu elektriny na územiach mimo pevniny. V kráľovskom dekréte č. 738/2015 sa dodatočné náklady vymedzujú ako rozdiel medzi všetkými výrobnými nákladmi a cenou dispečingu elektriny organizovaného prevádzkovateľom sústavy.

(22) Kráľovským dekrétom č. 738/2015 sa navyše zavádza postup pri výberovom konaní na výber novej kapacity a kapacity, určenej na renovovanie.

(23) Komisia v tejto súvislosti konštatuje, že mechanizmus odmeňovania stanovený kráľovským dekrétom č. 738/2015 bol schválený ako štátna pomoc rozhodnutím Komisie SA.42270 „Španielsko – Výroba elektriny na španielskych územiach mimo pevniny“ ([8]).

3. POŽADOVANÉ VÝNIMKY TÝKAJÚCE SA MESTA MELILLA

(24) Žiadosť o výnimku predložená pre mesto Melilla vychádza z jeho zaradenia medzi malé prepojené sústavy podľa článku 2 bodu 42 smernice (EÚ) 2019/944.

3.1. Výnimka podľa článku 66 smernice (EÚ) 2019/944

(25) Španielsko požaduje výnimku z článku 40 ods. 4 až 7 a z článku 54 smernice (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o obstarávanie podporných služieb prevádzkovateľom prenosovej sústavy a o zákaz pre prevádzkovateľov prenosových sústav vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie.

Výnimka podľa článku 64 nariadenia (EÚ) 2019/943

(26) Španielsko požaduje pre mesto Melilla výnimku z týchto ustanovení nariadenia (EÚ) 2019/943 týkajúcich sa:

— trhových zásad stanovených v článku 3 ods. 1 písm. a), b), c), e), j), k), n), o) a p),

— pravidiel obchodovania s elektrinou podľa článku 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4 a článkov 9, 10, 11, 14, 15, 16 a 17,

— pravidiel pre príjmy z preťaženia stanovených v článku 19,

— článkov 14 a 15, článku 16 ods. 3 až 13, článkov 17 a 19, článku 20 ods. 3 až 8, článku 21 ods. 7 a 8, článku 22 ods. 1 písm. f) a h), článku 22 ods. 2, 3 a 5 a článku 25 ods. 2 až 4 pre každý nový podporný kapacitný mechanizmus, ktorý by mohol byť ustanovený v budúcnosti,

— článkov 14 až 17, článkov 19 až 27, článkov 35 až 47 pre existujúci mechanizmus stanovený kráľovským dekrétom č. 738/2015.

3.2. Trvanie požadovaných výnimiek

(27) Španielsko sa domnieva, že faktická integrácia území mimo pevniny s trhom s elektrinou na Pyrenejskom polostrove závisí od existencie prepojenia so španielskou pevninou.

(28) Pokiaľ ide o mesto Melilla, Španielsko žiada, aby sa na výnimky nevzťahovali žiadne časové obmedzenia.

4. PRIPOMIENKY ZÍSKANÉ V PRIEBEHU KONZULTÁCIÍ

(29) Ako sa uvádza v odôvodnení 3, Komisia v marci a apríli 2021 uskutočnila verejné konzultácie.

([8]) Rozhodnutie z 28. mája 2020, *SA.42270 (2016/NN) – Španielsko – Výroba elektriny na španielskych územiach mimo pevniny*, C(2020) 3401.

(30) Všetky pripomienky podané v odpovedí na verejnú konzultáciu sa týkali Španielskom požadovanej výnimky z článku 54 smernice (EÚ) 2019/944 v súvislosti s vlastníctvom, správou a prevádzkou zariadení na uskladňovanie energie prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

(31) Respondenti sa v rámci verejnej konzultácie vyjadrili proti udeleniu tejto výnimky, keďže by sa ňou legitimizoval projekt, podľa ktorého sa spoločnosti Red Eléctrica de España S.A.U. (ďalej len „REE“), španielskemu prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, povoľuje vybudovať na Kanárskych ostrovoch projekt Chira-Soria (ďalej len „projekt Chira-Soria“) ([9]) bez výberového konania, ako sa vyžaduje podľa článku 54 smernice (EÚ) 2019/944. Respondenti konštatovali, že skutočnosť, že výnimka sa vzťahuje aj na iné územia mimo pevniny, je irelevantná, keďže orografia Baleárskych ostrovov a malá rozloha Ceuty a Melilly neumožňujú vybudovanie prečerpávacích vodných elektrární na uvedených územiach ([10]).

(32) Respondenti uviedli, že len ostrovná poloha nestačí ako odôvodnenie výnimky z požiadavky na výberové konanie stanovenej v článku 54 smernice (EÚ) 2019/944 vzhľadom na to, že o projekt Chira-Soria údajne prejavili záujem súkromné subjekty. Respondenti tvrdili, že tento záujem sa nezohľadnil v súvislosti so zákonom č. 17/2013.

(33) Respondenti ďalej poukázali na to, že španielsky regulačný orgán, *Comisión Nacional de Mercados y Competencia* (ďalej len „CNMC“), a španielska Štátna rada vyjadrili znepokojenie v súvislosti s kráľovským dekrétom č. 738/2015 a úlohou spoločnosti REE ako vlastníka prečerpávacích vodných elektrární a zároveň subjektu, od ktorého v prvom rade závisí administratívny postup udeľovania povolení pre prečerpávacie vodné elektrárne.

(34) Konkrétne v súvislosti s projektom Chira-Soria respondenti vzniesli aj argumenty, podľa ktorých nie je ekonomicky odôvodnené, že projekt neprispieva k integrácii energie z obnoviteľných zdrojov a že projekt vyvoláva obavy z environmentálneho a sociálneho hľadiska ([11]).

5. POSÚDENIE ŽIADOSTI O VÝNIMKU TÝKAJÚCEJ SA MESTA MELILLA

5.1. Malá izolovaná sústava

(35) Podľa článku 64 nariadenia (EÚ) 2019/943 výnimka z príslušných ustanovení článkov 3 a 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4, článkov 9 až 11, článkov 14 až 17, článkov 19 až 27, článkov 35 až 47 a článku 51 uvedeného nariadenia môže byť udelená v dvoch prípadoch:

a) v prípade malých izolovaných sústav a malých prepojených sústav, ak členský štát môže preukázať, že existujú závažné problémy pri prevádzke uvedených sústav. V takom prípade sa na výnimku majú vzťahovať podmienky, ktorých cieľom je zvýšiť hospodársku súťaž a integráciu s vnútorným trhom s elektrinou;

b) v prípade najvzdialenejších regiónov v zmysle článku 349 ZFEÚ, ak nemôžu byť prepojené s trhom s energiou v Únii zo zjavných fyzických dôvodov.

(36) Podľa článku 66 ods. 1 prvého pododseku smernice (EÚ) 2019/944 výnimka z príslušných ustanovení článkov 7 a 8 a kapitol IV, V a VI môže byť udelená v prípade malých izolovaných sústav a malých prepojených sústav, ak členský štát môže preukázať, že existujú závažné ťažkosti pri fungovaní uvedených sústav. V článku 66 ods. 2 druhom pododseku smernice (EÚ) 2019/944 sa stanovuje, že v prípade najvzdialenejších regiónov v zmysle článku 349 ZFEÚ, ktoré nemôžu byť prepojené s trhmi Únie s elektrinou, sa na výnimku musia vzťahovať podmienky zamerané na zabezpečenie toho, aby sa ňou nevytvárali prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov.

([9]) Projekt Chira-Soria sa týka výstavby zariadenia na uskladňovanie energie (prečerpávacia vodná elektráreň) s inštalovaným výkonom 200 MW a uskladňovacou kapacitou 3,5 GWh na ostrove Gran Canaria. Viac informácií o projekte sa nachádza na webovom sídle: Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es).

([10]) Prečerpávacia vodná elektráreň by sa považovala za zariadenie na uskladňovanie energie podľa smernice (EÚ) 2019/944.

([11]) Pre ďalšie podrobnosti pozri rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/560 z 8. decembra 2023, odôvodnenia 33 – 36.

(37) Podľa nariadenia (EÚ) 2019/943 aj smernice (EÚ) 2019/944 má byť výnimka v prípade malých izolovaných sústav časovo obmedzená a má podliehať podmienkam zameraným na zvýšenie hospodárskej súťaže a integrácie s vnútorným trhom s elektrinou. Navyše sa má výnimkou zabezpečiť, aby nevytvárala prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilite a riadeniu odberu.

(38) V článku 2 bode 42 smernice (EÚ) 2019/944 sa „malá izolovaná sústava“ vymedzuje ako „každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 3 000 GWh, ak sa menej ako 5 % jej ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami“.

(39) Španielsko vo svojom podaní vysvetľuje, že mesto Melilla v súčasnosti nie je prepojené s pevninským Španielskom (odôvodnenie 6). Okrem toho Španielsko tvrdí, že ročná spotreba mesta Melilla bola v roku 1996 nižšia ako 3 000 GWh (odôvodnenie 7).

(40) Na základe informácií Španielska a v súlade s rozhodnutím Komisie v prípade SA.42270 „Španielsko – Výroba elektriny na španielskych územiach mimo pevniny“ mesto Melilla spĺňa podmienky na zaradenie medzi malé izolované sústavy v zmysle článku 2 bodu 42 smernice (EÚ) 2019/944.

5.2. **Závažné problémy pri prevádzke sústavy**

5.2.1. *Čo znamenajú závažné problémy pri prevádzke sústavy*

(41) Pojem „závažné problémy“ uvedený v článku 64 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2019/943 a v článku 66 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944 zákonodarca nevymedzuje. Otvorená formulácia umožňuje Komisii zvážiť všetky potenciálne problémy súvisiace s konkrétnou situáciou malých sústav za predpokladu, že sú to závažné, a nie iba okrajové problémy. Takéto problémy sa môžu značne líšiť v závislosti od zemepisných zvláštností, výroby a spotreby danej sústavy, ale aj od technického vývoja (ako je uskladňovanie a malovýroba elektrickej energie).

(42) V rámci minulých rozhodnutí Komisie sa riešené problémy týkali zachovávania sociálnej súdržnosti a/alebo rovnakých podmienok hospodárskej súťaže medzi pevninou a ostrovmi v situácii, kedy si bezpečnosť sústavy na ostrove vyžadovala dodatočné opatrenia alebo predpokladala výrazne vyššie náklady na ostrove než na pevnine. Pojem „prevádzka“ teda nemožno chápať reštriktívne, napr. ako podmienku, že bez výnimky by nebola možná bezpečná prevádzka sústavy. Namiesto toho pojem „problémy“ sa vždy posudzoval tak, že zahŕňa aj sociálno-ekonomické problémy používateľov danej sústavy ([12]).

(43) Okrem toho tieto závažné problémy musia nastať pri prevádzke malých izolovaných sústav alebo malých prepojených sústav. Zdá sa, že je ťažké predstaviť si odôvodnenie, ktoré by vychádzalo výlučne z vplyvu, ktorý nastal mimo sústavy, napr. vplyv na národné systémy subvencií. Nevylučuje to relevantnosť „nepriameho“ vplyvu na bezpečnú prevádzku sústavy.

5.2.2. *Závažné problémy, ktoré Španielsko uviedlo v žiadosti*

(44) Španielsko poukazuje na niekoľko výziev a problémov pri prevádzke trhov s elektrinou a sústav na územiach mimo pevniny vrátane mesta Melilla:

— malý trh na územiach mimo pevniny, čo im bráni vo využívaní výhod úspor z rozsahu, ktoré má elektrizačná sústava na pevnine;

— vyššie náklady spojené s palivovým mixom, ktoré vedú k vyšším nákladom na elektrickú energiu, keďže pri väčšine výroby elektriny na území mimo pevniny sa využíva plyn, uhlie alebo nafta;

— vysoké investičné a prevádzkové náklady vyplývajúce z geografickej izolácie a malej veľkosti systémov;

([12]) Pozri napr. rozhodnutie Komisie zo 14. augusta 2014, ktorým sa Helénskej republike udeľuje výnimka z niektorých ustanovení smernice 2009/72/ES, ktoré odkazuje na vyššie náklady na výrobu elektriny na ostrovoch, hoci zo zákona sa ceny na ostrovoch rovnajú cenám na pevnine.

— väčšia potreba inštalovanej rezervnej kapacity v dôsledku geografickej izolácie sústav. Španielsko predovšetkým vysvetľuje, že na územiach mimo pevniny je potrebná vyššia úroveň točivej rezervy na pokrytie noriem bezpečnosti dodávok. Takýto štandard dodávok je o 40 – 70 % vyšší ako inštalovaný výkon v porovnaní s 10 % na pevnine. To vedie k tomu, že elektrárne sú značný čas nevyužívané, čo vedie k nízkemu záujmu o investície do nových kapacít;

— environmentálne obmedzenia týkajúce sa lokalizácie nových výrobných kapacít pre konvenčné aj obnoviteľné výrobné zariadenia;

— súvisiace náklady a investície potrebné na vybudovanie nových spojovacích vedení s pevninou vzhľadom na ich geografickú polohu.

(45) Podľa Španielska tieto výzvy a problémy vedú k dvom hlavným znakom, ktoré charakterizujú územia mimo pevniny: vyššie náklady na elektrickú energiu a nedostatočná hospodárska súťaž v oblasti výroby elektrickej energie.

(46) Pokiaľ ide o vysoké náklady na výrobu elektrickej energie na územiach mimo pevniny, Španielsko vysvetľuje, že vzhľadom na uvedené výzvy a problémy náklady na regulovateľnú výrobu energie podľa dopytu sú často dvojnásobne vyššie ako náklady na pevnine v Španielsku. Španielsko tvrdí, že územia mimo pevniny musia byť vylúčené zo systému pevninského trhu, aby ich odberatelia mohli platiť ceny, ktoré sú podobné cenám na pevnine.

(47) Pokiaľ ide o nedostatočnú hospodársku súťaž v oblasti výroby elektrickej energie, Španielsko vysvetľuje, že v dôsledku historického vývoja území mimo pevniny a nedostatočnej atraktívnosti odvetvia energetiky v týchto regiónoch všetky funkcie súvisiace so zásobovaním energiou vykonáva jedna podnikateľská skupina. V dôsledku toho podľa Španielska mesto Melilla stále nepočíta s účinnou konkurenciou na úrovni výroby, a to aj napriek úsiliu o podporu hospodárskej súťaže.

(48) Španielsko navyše v žiadosti poukázalo na problémy spojené so zavádzaním energie z obnoviteľných zdrojov na územiach mimo pevniny, a to aj v meste Melilla.

5.2.3. *Posúdenie*

(49) Komisia uznáva argumenty Španielska, že vzhľadom na výzvy spojené s prevádzkou malých izolovaných sústav, veľmi nízku mieru hospodárskej súťaže v segmente výroby elektriny na územiach mimo pevniny a neexistujúce prepojenie so španielskym pevninským trhom ešte nie sú splnené podmienky na zavedenie plne liberalizovaného veľkoobchodného trhu s elektrickou energiou v meste Melilla.

(50) Podľa všetkého teda možno predpokladať, že v meste Melilla bez verejnej intervencie nie je možné zaviesť fungujúci veľkoobchodný trh a že v dôsledku toho tam zatiaľ nie je možné zaviesť viacero ustanovení týkajúcich sa forwardových, denných, vnútrodenných a vyrovnávacích trhov.

(51) Komisia môže dospieť k záveru, že úplné uplatňovanie nariadenia (EÚ) 2019/943 a smernice (EÚ) 2019/944 na územia, na ktoré sa vzťahuje táto žiadosť o výnimku, by spôsobilo značné problémy pri prevádzke elektrizačnej sústavy v meste Melilla.

5.3. **Rozsah pôsobnosti výnimky**

5.3.1. *Články 54 a 66 smernice (EÚ) 2019/944*

(52) Podľa článku 54 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944 sa prevádzkovateľom prenosových sústav zakazuje vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie.

(53) V článku 54 ods. 2 uvedenej smernice sa stanovuje možnosť, podľa ktorej sa členské štáty môžu odchýliť od tohto pravidla, ak ide o zariadenia, ktoré predstavujú plne integrované prvky sústavy a regulačný orgán v tejto súvislosti udelí súhlas alebo sú splnené všetky podmienky v písmenách a) až c) uvedeného odseku.

(54) Ako sa uvádza v odôvodnení 36, podľa článku 66 ods. 1 prvého pododseku smernice (EÚ) 2019/944 môžu členské štáty požiadať o výnimku z pravidiel uvedených v kapitole VI (vrátane článku 54) pre malé izolované sústavy za predpokladu, že preukážu, že pri ich prevádzke existujú závažné problémy.

(55) Okrem uplatnenia možnosti výnimky stanovenej v článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944 teda Španielsko môže Komisiu požiadať o výnimku z článku 54 uvedenej smernice pre mesto Melilla prostredníctvom odkazu na článok 66.

5.3.1.1. Žiadosť

(56) Ako sa uvádza v odôvodnení 20, v článku 5 zákona č. 17/2013 sa stanovuje, že prečerpávacie vodné elektrárne na územiach mimo pevniny, ktorých hlavným účelom je zaručenie dodávok, zaistenie bezpečnosti sústavy a integrácia obnoviteľných zdrojov energie, ktorých nasadenie nie je možné riadiť, by mal vlastniť prevádzkovateľ sústavy.

(57) Španielsko v žiadosti poukazuje na to, že z dôvodu malej veľkosti mesta Melilla nie je veľmi pravdepodobná inštalácia prečerpávacích vodných elektrární, ale že namiesto toho by sa mohli zvážiť iné druhy uskladnenia energie. Španielsko v tejto súvislosti odkazuje na štúdie, ktoré realizovali PPS a v ktorých sa poukazuje na to, že vzhľadom na záväzky v oblasti dekarbonizácie uplatniteľné na izolované územia a vzhľadom na nárast výroby energie z obnoviteľných zdrojov a reakcie na strane dopytu budú na zabezpečenie dodávok energie v súlade so stanovenými požiadavkami na kvalitu a bezpečnosť potrebné uskladňovacie zariadenia.

(58) Španielsko preto žiada o výnimku z článku 54 smernice (EÚ) 2019/944 pre mesto Melilla v súlade s článkom 66 smernice.

5.3.1.2. Posúdenie

(59) Ako sa uvádza v odôvodnení 53, Komisia pripomína, že článok 54 smernice (EÚ) 2019/944 vo svojom odseku 2 už obsahuje možnosť, že sa členské štáty môžu odchýliť od pravidla stanoveného v odseku 1 uvedeného článku, a to konkrétne, že prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie.

(60) V súvislosti s možnosťou uvedenou v článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944 sa Komisia domnieva, že výnimka z článku 54 ods. 1 podľa článku 66 smernice pre všetky typy technológií uskladňovania energie nie je opodstatnená, keďže by bránila rozvoju projektov uskladňovania energie na trhovom základe.

(61) Komisia ďalej poukazuje na to, že povinnosť prevádzkovateľov prenosových sústav vlastniť a prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie na územiach mimo pevniny stanovená v zákone č. 17/2013 sa zdá založená na iných kritériách, ako sú kritériá uvedené v článku 54 smernice (EÚ) 2019/944. V tomto rozhodnutí sa posudzuje len to, či boli splnené požiadavky na udelenie výnimky podľa článku 66 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944 a nebráni Komisii v posúdení zlučiteľnosti zákona č. 17/2013 s požiadavkami stanovenými v smernici (EÚ) 2019/944.

5.3.2. *Článok 40 ods. 4 až 7 smernice (EÚ) 2019/944*

(62) Podľa Španielska nedostatok efektívnej hospodárskej súťaže v sektore výroby energie bráni vytvoreniu nedeformovaných trhov s elektrinou na územiach mimo pevniny. Konkrétne bráni prevádzkovateľovi prenosovej sústavy zriadiť a prevádzkovať vyrovnávací trh v meste Melilla vrátane obstarávacieho trhu založeného na nefrekvenčných podporných službách.

(63) Komisia sa domnieva, že dôvody uvedené v odôvodneniach 9 až 12 v súčasnosti bránia vytvoreniu vyrovnávacieho trhu a trhového obstarávania nefrekvenčných podporných služieb v meste Melilla. Komisia sa preto domnieva, že výnimky z povinností uvedených v článku 40 ods. 4 až 7 smernice (EÚ) 2019/944 v súlade s článkom 66 smernice sú odôvodnené.

5.3.3. *Kapitola II nariadenia (EÚ) 2019/943: Všeobecné pravidlá pre trh s elektrinou – články 3 a 6, článok 7 ods. 1, článok 8 ods. 1 a 4 a články 9, 10 a 11*

5.3.3.1. Žiadosť

(64) Podľa Španielska nedostatok efektívnej hospodárskej súťaže medzi výrobcami energie bráni vytvoreniu neregulovaných trhov s elektrinou. Rozhodnutia o dispečingu na územiach mimo pevniny vrátane mesta Melilla vychádzajú z technických a hospodárskych kritérií, v prípade ktorých nie je vždy možné uplatniť trhové pravidlá. Španielsko navyše vysvetlilo, že tvorba cien na územiach mimo pevniny nie je založená na ponuke a dopyte na týchto územiach, ale na ponuke a dopyte na španielskej pevnine s cieľom zabrániť tomu, aby spotrebitelia na územiach mimo pevniny platili dodatočné náklady na výrobu elektriny na týchto územiach.

(65) Španielsko preto žiada o výnimku z týchto ustanovení článku 3 prvého odseku nariadenia (EÚ) 2019/943:

— písmená a), b), o) a p), keďže podľa Španielska sa ceny na dotknutých trhoch nemôžu tvoriť voľne na základe ponuky a dopytu a keďže na týchto územiach nefungujú žiadne forwardové trhy,

— písmeno c), keďže Španielsko sa domnieva, že trhové pravidlá, ktoré podporujú rozvoj pružnej výroby a dopytu, sa nemusia uplatňovať na týchto územiach,

— písmená e) a k), keďže podľa Španielska nie sú výrobcovia zodpovední za predaj elektriny, ktorú vyrábajú (namiesto toho je úlohou prevádzkovateľov sústav rozhodovať, ktoré elektrárne by sa mali nasadiť), a nemôžu predkladať agregované ponuky,

— písmeno j), keďže Španielsko sa domnieva, že stratégia uskladňovania energie na týchto územiach si môže vyžadovať, aby sa prednosť dala uskladňovaniu energie, na ktoré sa neuplatňujú rovnaké podmienky ako na ostatné zariadenia na výrobu energie,

— písmeno n), v prípade ktorého Španielsko konštatuje, že v zásade by sa vstup a odchod podnikov vyrábajúcich elektrinu mohol zakladať na ich posúdení hospodárskej a finančnej životaschopnosti ich pôsobenia, v praxi však nie je možné, aby sa spoločnosti vyrábajúce elektrinu zúčastňovali na systéme bez toho, aby im bol priznaný režim regulovaných platieb, prostredníctvom ktorého sa môžu kryť náklady na výrobu.

(66) Pokiaľ ide o článok 6, článok 7 ods. 1, článok 8 ods. 1 a 4 a články 9, 10 a 11, Španielsko upozorňuje na to, že hoci elektrizačnú sústavu na územiach mimo pevniny riadi systém dispečingu, ktorý funguje podobne ako trhy s elektrinou v Únii, napríklad s denným a vnútrodenným dispečingom, ide o regulovaný systém. Kúpna cena je založená na cene na pevnine a nie na uznaných nákladoch, ktoré vynaložili výrobcovia elektriny pri vykonávaní činností súvisiacich s výrobou elektriny vrátane regulačných služieb. Na tomto základe Španielsko žiada o výnimku z článku 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4 a článkov 9, 10 a 11 nariadenia (EÚ) 2019/943, keďže na územiach mimo pevniny vrátane mesta Melilla neexistuje vyrovnávací trh ani možnosť integrácie s dennými a vnútrodennými trhmi Únie z dôvodu neexistujúceho prepojenia s pevninským Španielskom.

(67) Pokiaľ ide o článok 7 ods. 1 a článok 8 ods. 1 a 4 nariadenia (EÚ) 2019/943, Španielsko konštatuje, že z dôvodu izolovanosti území mimo pevniny sa dispečing vykonáva nezávisle od trhov na pevnine a od trhov Únie – okrem referenčnej ceny v prípade nákupu energie založenej na cenách na pevnine –, kde je dispečing založený na hodinovom harmonograme.

(68) Podobne v súlade s uvedenými skutočnosťami sa podľa Španielska integrácia forwardových trhov, technické ponukové limity a hodnota nedodanej elektriny uvedené v článkoch 9 až 11 nariadenia (EÚ) 2019/943 nevzťahujú na dispečing na územiach mimo pevniny.

5.3.3.2. Posúdenie

(69) Pokiaľ ide o žiadosť o výnimku z článku 3 prvého odseku nariadenia (EÚ) 2019/943, sa Komisia domnieva, že:

— dôvody uvedené v odôvodneniach 9 až 12 v súčasnosti znamenajú, že ceny elektriny v meste Melilla sa netvoria podľa trhového prístupu, ale prostredníctvom osobitného regulovaného mechanizmu, pri ktorom prevádzkovateľ sústavy vykonáva dispečing výroby pre každú izolovanú elektrizačnú sústavu, výnimka z článku 3 prvého odseku písm. a), b), e) a k) nariadenia (EÚ) 2019/943 je opodstatnená,

— dôvody uvedené v odôvodneniach 9 až 12 v súčasnosti znamenajú, že v meste Melilla neexistuje forwardový trh a dispečing prevádzkovateľa sústavy zahŕňa týždenné, denné a vnútrodenné predpovede, ako aj odchýlky v reálnom čase, a výnimka z článku 3 prvého odseku písm. o) a p) nariadenia (EÚ) 2019/943 je takisto opodstatnená,

— hoci sa uznáva, že súčasný regulovaný systém, a najmä osobitosti mesta Melilla by mohli sťažiť rozvoj flexibilnejšej výroby energie, nízkouhlíkovej výroby a flexibilnejšieho odberu, uplatňovanie trhových pravidiel je stále potrebné na podporu ich rozvoja v čo najväčšom možnom rozsahu. Komisia sa preto domnieva, že výnimka z článku 3 prvého odseku písm. c) nariadenia (EÚ) 2019/943 nie je opodstatnená,

— článok 3 prvý odsek písm. j) nariadenia (EÚ) 2019/943 nebráni uprednostňovaniu projektov uskladňovania energie v meste Melilla, napríklad ak sa tieto projekty považujú za najlepšiu možnosť, ako zaistiť bezpečnosť dodávok energie v meste Melilla. Komisia sa preto domnieva, že výnimka z článku 3 prvého odseku písm. j) nariadenia (EÚ) 2019/943 nie je opodstatnená,

— v súvislosti s článkom 3 prvým odsekom písm. n) nariadenia (EÚ) 2019/943 by vstup podniku na trh s výrobou elektriny alebo jeho odchod z trhu mal závisieť od jeho vlastného posúdenia hospodárskej a finančnej životaschopnosti prevádzky s ohľadom na možnosť dostávať regulovanú odmenu uvedenú v odôvodneniach 15 a 16. Výnimka z článku 3 prvého odseku písm. n) nariadenia (EÚ) 2019/943 preto v prípade mesta Melilla nie je opodstatnená.

(70) Pokiaľ ide o požadovanú výnimku z článku 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4 a článkov 9, 10 a 11 nariadenia (EÚ) 2019/943, uvedené ustanovenia sa týkajú požiadaviek súvisiacich s forwardovými, dennými, vnútrodennými a vyrovnávacími trhmi. Na základe informácií predložených Španielskom nemožno v meste Melilla uvedené trhy účinne realizovať (odôvodnenia 9 až 12). Komisia preto považuje výnimku z týchto ustanovení za opodstatnenú.

5.3.4. *Kapitola III nariadenia (EÚ) 2019/943: Prístup do sústavy a riadenie preťaženia – články 14 až 17 a článok 19*

5.3.4.1. Žiadosť

(71) Španielsko vysvetlilo, že požiadavky stanovené v článkoch 14 až 16 a článku 19 nie je možné uplatniť na územiach mimo pevniny, pretože prevádzkovateľ prenosovej sústavy vykonáva dispečing výroby pre každú elektrizačnú sústavu na týchto územiach a tieto sústavy nepredstavujú samostatné prepojené ponukové oblasti. Španielsko takisto vysvetlilo, keďže územia mimo pevniny nepredstavujú samostatné ponukové oblasti, neexistuje súvisiaci medzioblastný trh s kapacitou, a tak nevzniká príjem z preťaženia.

5.3.4.2. Posúdenie

(72) Výnimky z článku 7 ods. 1 a článku 8 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/943 majú za následok, že mesto Melilla nie je súčasťou integrovaných denných a vnútrodenných trhov. Niektoré ustanovenia týkajúce sa fungovania týchto trhov sa preto nevyhnutne nemusia vzťahovať na mesto Melilla.

(73) Články 14 až 17 a článok 19 nariadenia (EÚ) 2019/943 sa týkajú ponukových oblastí a riadenia kapacity a preťažení medzi ponukovými oblasťami. V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že mesto Melilla nepredstavuje samostatnú ponukovú oblasť a že Španielsko v súčasnosti neplánuje vybudovať spojovacie vedenie medzi mestom Melilla a pevninou. Keďže cieľom článkov 14 a 15 je optimalizovať dispečing medzi ponukovými oblasťami na trhovom základe, Komisia sa domnieva, že výnimka z týchto ustanovení je opodstatnená. Naopak, ustanovenia článku 16 ods. 3 až 13 a článkov 17 a 19 sa de facto neuplatňujú na mesto Melilla, keďže toto mesto nepredstavuje samostatnú ponukovú oblasť. Z toho vyplýva, že výnimka z požiadaviek v článku 16 ods. 3 až 13 a článkoch 17 a 19 nariadenia (EÚ) 2019/943 nie je opodstatnená.

(74) Pokiaľ ide o odseky 1 a 2 článku 16 nariadenia (EÚ) 2019/943, ktoré obsahujú všeobecné zásady týkajúce sa riadenia preťaženia, Komisia sa domnieva, že vzhľadom na izoláciu a malú veľkosť sústavy v meste Melilla a závažné problémy, ktoré to predstavuje pre prevádzku sústavy, je výnimka opodstatnená.

5.3.5. *Kapitola IV nariadenia (EÚ) 2019/943: Primeranosť zdrojov – článok 20 ods. 3 až 8, článok 21 ods. 7 a 8, článok 22 ods. 1 písm. f) a h), článok 22 ods. 2, 3 a 5 a článok 25 ods. 2 až 4*

5.3.5.1. Žiadosť

(75) Španielsko vysvetlilo, že z dôvodu geografickej izolácie území mimo pevniny vyplývajúcej z nízkej miery alebo nedostatočnej prepojenosti s pevninou sú posúdenia primeranosti zdrojov, ktoré prevádzkovateľ sústavy vykonáva pre každé územie mimo pevniny, nezávislé a nie sú zahrnuté do európskeho posúdenia primeranosti zdrojov ani do posúdenia primeranosti zdrojov pre španielsku pevninu. Španielsko sa preto domnieva, že niektoré ustanovenia v kapitole IV sa nevzťahujú na územia mimo pevniny. Španielsko však zdôrazňuje, že súčasné vnútroštátne pravidlá majú za cieľ v čo najväčšej miere zaisťovať rovnaké zaobchádzanie medzi územiami mimo pevniny a pevninským trhom, napríklad pokiaľ ide o úroveň bezpečnosti dodávok energie alebo o metodiku na vykonávanie posudzovania primeranosti zdrojov.

(76) Španielsko tvrdí, že primeranosť sa na územiach mimo pevniny zabezpečuje prostredníctvom špecifického mechanizmu na prideľovanie novej kapacity, ktorý bol ustanovený kráľovským dekrétom č. 738/2015, ako sa uvádza v odôvodneniach 21 až 23. Španielsko sa domnieva, že tento mechanizmus by sa mal zachovať vzhľadom na jedinečný charakter území mimo pevniny, a preto žiada o výnimku z článku 20 ods. 3 až 8, článku 21 ods. 7 a 8, článku 22 ods. 1 písm. f) a h), článku 22 ods. 2, 3 a 5 a článku 25 ods. 2 až 4.

(77) Španielsko tvrdí, že posudzovanie primeranosti zdrojov na územiach mimo pevniny je v súlade so zásadami uvedenými v článku 20 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2019/943. Okrem toho vysvetlilo, že v prípade zistenia nedostatkov v oblasti primeranosti, sa tieto nedostatky riešia prostredníctvom výzvy na konkurenčné ponukové konanie (ako sa stanovuje v kráľovskom dekréte č. 738/2015) v spojení s posúdením aukcií na pridelenie kapacity obnoviteľného pôvodu. Ide o postupy, v prípade ktorých nie je podľa Španielska možné uplatniť požiadavky uvedené v článku 20 ods. 3 až 8 nariadenia (EÚ) 2019/943.

(78) Španielsko vysvetlilo, že ustanovenia uvedené v článku 21 ods. 7 a 8 nariadenia (EÚ) 2019/943 nie sú zlučiteľné s mechanizmom ustanoveným kráľovským dekrétom č. 738/2015. Uviedlo však, že požiadavky článku 21 ods. 7 a 8 nariadenia sa budú vzťahovať na všetky budúce nové kapacitné mechanizmy.

(79) Španielsko pripomína, že mechanizmus ustanovený kráľovským dekrétom č. 738/2015 nie je zlučiteľný ani s týmito ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2019/943:

— článok 22 ods. 1 písm. f), v ktorom sa stanovuje, že odmena sa má stanovovať súťažným spôsobom, keďže podľa Španielska odmeňovanie v rámci existujúceho mechanizmu nie je založené na súťažnom postupe, ale na referenčnom zariadení s cieľom stimulovať efektívnosť,

— článok 22 ods. 1 písm. h), v ktorom sa stanovuje, že kapacitné mechanizmy musia byť otvorené účasti všetkých zdrojov, ktoré sú schopné poskytnúť požadovaný technický výkon, keďže podľa Španielska sa mechanizmus vzťahuje len na zariadenia s regulovateľnou výrobou podľa dopytu,

— článok 22 ods. 2, v ktorom sa stanovuje zoznam koncepčných prvkov, ktoré musia spĺňať strategické rezervy, keďže podľa Španielska sa toto ustanovenie odvoláva na vyrovnávacie trhy, ktoré na územiach mimo pevniny neexistujú,

— článok 22 ods. 3, v ktorom sa stanovujú dodatočné požiadavky na iné kapacitné mechanizmy ako strategické rezervy, keďže podľa Španielska existujúci mechanizmus nespĺňa uvedené požiadavky: odmena sa automaticky nepribližuje nule, keď je úroveň dodávanej kapacity primeraná, odmena nie je viazaná len na kapacitu a povinnosti týkajúce sa kapacity sú neprenosné,

— článok 22 ods. 4, ktorým sa zapracúvajú požiadavky týkajúce sa emisných limitov CO_2 v prípade kapacitných mechanizmov, keďže podľa Španielska súčasný mechanizmus neobsahuje žiadnu požiadavku takejto povahy, umožňuje však stanovovať technické obmedzenia,

— článok 22 ods. 5, v ktorom sa požaduje prispôsobenie kapacitných mechanizmov, ktoré sa uplatňovali k 4. júlu 2019.

(80) Španielsko vysvetlilo, že štandardy spoľahlivosti pre územia mimo pevniny nie sú v súlade s požiadavkami v článku 25 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/943, pretože sa v nich nezohľadňujú náklady na nový vstup. Španielsko dodáva, že aj keby boli štandardy rovnaké, mohli by sa z nich vyvinúť prísnejšie hodnoty rôznou rýchlosťou, na základe čoho Španielsko žiada o výnimku z článku 25 ods. 2 až 4 nariadenia (EÚ) 2019/943.

5.3.5.2. Posúdenie

(81) Článok 20 nariadenia (EÚ) 2019/943 sa zaoberá primeranosťou zdrojov na vnútornom trhu s elektrinou a stanovujú sa v ňom povinnosti pre členské štáty, ako sa má monitorovať primeranosť zdrojov a ako majú konať v prípade zistenia problémov primeranosti zdrojov, a to najmä vypracovaním plánu vykonávania s cieľom okrem iného odstrániť regulačné deformácie, zabezpečiť trhovo orientované regulačné obstarávanie alebo odstrániť regulované ceny. Komisia poznamenáva, že Španielsko už v rámci procesu štátnej pomoci vypracovalo a predložilo Komisii plán vykonávania v súlade s článkom 20 ods. 3 a 4 nariadenia (EÚ) 2019/943. V súlade s článkom 20 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2019/943 Komisia 13. marca 2024 vydala stanovisko k španielskemu plánu vykonávania ([13]). Komisia sa preto domnieva, že výnimka z článku 20 ods. 3 až 8 nariadenia (EÚ) 2019/943 nie je opodstatnená.

(82) Článok 21 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2019/943 bol zrušený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1747 ([14]). Preto sa už neuplatňuje na územia mimo pevniny. Pokiaľ ide o žiadosť o výnimku z článku 21 ods. 8 ([15]) nariadenia (EÚ) 2019/943, Komisia poznamenáva, že hoci sa v tomto ustanovení už nešpecifikuje, že kapacitné mechanizmy majú byť dočasné, stanovuje sa v ňom, že kapacitné mechanizmy má Komisia schvaľovať najviac na 10 rokov. Okrem toho nie je možné predvídať vývoj elektrizačnej sústavy mesta Melilla v priebehu času. Trvanie mechanizmu regulovaného odmeňovania ustanoveného kráľovským dekrétom č. 738/2015 by sa preto malo obmedziť na obdobie do 31. decembra 2029 v súlade s rozhodnutím o štátnej pomoci vo veci SA.42270 v prípade mesta Melilla.

(83) V článku 22 nariadenia (EÚ) 2019/943 sa stanovujú zásady koncipovania uplatňované na kapacitné mechanizmy. Komisia sa domnieva, že výnimka z článku 22 ods. 1 písm. f) a h) nariadenia (EÚ) 2019/943 uplatniteľná po uplynutí lehoty platnosti mechanizmu regulovaného odmeňovania stanovenej v rozhodnutí o štátnej pomoci vo veci SA.42270 by mohla vytvárať prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilite a riadeniu odberu, keďže cieľom týchto ustanovení je umožniť účasť všetkých technológií súťažným spôsobom. Komisia sa preto domnieva, že výnimka z článku 22 ods. 1 písm. f) a h) nie je opodstatnená. Týmto záverom nie sú dotknuté záväzky a zmluvy uzatvorené v súvislosti s mestom Melilla v rámci mechanizmu odmeňovania ustanoveného kráľovským dekrétom č. 738/2015, ktorý bol schválený rozhodnutím o štátnej pomoci vo veci SA.42270.

(84) Na základe informácií, ktoré poskytlo Španielsko (odôvodnenie 79), sa Komisia domnieva, že výnimka z požiadaviek uvedených v článku 22 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943 je opodstatnená, pretože osobitné požiadavky na koncipovanie strategických rezerv sú neoddeliteľne spojené s vytvorením dobre fungujúceho vyrovnávacieho trhu. Naopak, výnimka z článku 22 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/943 nie je odôvodnená, pretože osobitné požiadavky na koncipovanie kapacitných mechanizmov sa majú uplatňovať nezávisle od dostatočne rozvinutého vyrovnávacieho trhu.

(85) V súvislosti so žiadosťou o výnimku z článku 22 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2019/943 sa Komisia domnieva, že táto výnimka nie je opodstatnená vzhľadom na to, že článok 22 ods. 5 sa nevzťahuje na kapacitné mechanizmy schválené po 4. júli 2019.

(86) Pokiaľ ide o článok 22 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943, ktorým sa stanovujú požiadavky na kapacitné mechanizmy týkajúce sa emisných limitov CO_2, Komisia sa domnieva, že požiadavky týkajúce sa emisných limitov CO_2 sa nevzťahujú na aktuálny mechanizmus regulovaného odmeňovania schváleného rozhodnutím o štátnej pomoci vo veci SA.42270 vzhľadom na malý rozsah elektrizačnej sústavy mesta Melilla, na obmedzenia spojené so získavaním potrebných environmentálnych povolení pre novú výrobnú kapacitu a na vyššiu potrebu regulovateľnej výroby podľa dopytu na zabezpečenie integrácie energie z obnoviteľných zdrojov v meste Melilla a zaručenia bezpečnosti dodávok energie. Komisia sa domnieva, že výnimka z článku 22 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943 uplatniteľná po uplynutí lehoty platnosti mechanizmu regulovaného odmeňovania stanovenej v rozhodnutí o štátnej pomoci vo veci SA.42270 by mohla vytvárať prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilite a riadeniu odberu, keďže cieľom týchto ustanovení je umožniť účasť

([13]) https://circabc.europa.eu/ui/group/8f5f9424-a7ef-4dbf-b914-1af1d12ff5d2/library/b8dcbe85-7324-4e83-9752-fe974fc42cad/details?download=true.

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1747 z 13. júna 2024, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943, pokiaľ ide o zlepšenie štruktúry trhu Únie s elektrinou (Ú. v. EÚ L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

([15]) Zmenené nariadením (EÚ) 2024/1747.

všetkých technológií súťažným spôsobom. Komisia sa preto domnieva, že výnimka z článku 22 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943 nie je opodstatnená. Týmto záverom nie sú dotknuté záväzky a zmluvy uzatvorené v súvislosti s mestom Melilla v rámci mechanizmu odmeňovania ustanoveného kráľovským dekrétom č. 738/2015, ktorý bol schválený rozhodnutím o štátnej pomoci vo veci SA.42270.

(87) Podľa názoru Komisie je na základe vysvetlení, ktoré poskytlo Španielsko (pozri odôvodnenie 80), výnimka z článku 25 ods. 2 až 4 nariadenia (EÚ) 2019/943 týkajúca sa prevádzky elektrizačných sústav v meste Melilla opodstatnená na obdobie do 31. decembra 2029, ako sa stanovuje v prípade mesta Melilla na základe rozhodnutia o štátnej pomoci vo veci SA.42270.

5.3.6. *Výnimka z článkov 14 až 17, článkov 19 až 27, článkov 35 až 47 nariadenia (EÚ) 2019/943 týkajúca sa mechanizmu ustanoveného kráľovským dekrétom č. 738/2015*

(88) Španielsko vo svojej žiadosti zmenenej druhým súborom objasnení, ktoré zaslalo 17. januára 2022, uviedlo, že v prípade existujúceho mechanizmu ustanoveného kráľovským dekrétom č. 738/2015 je potrebná výnimka z článkov 14 až 17, článkov 19 až 27, článkov 35 až 47 nariadenia (EÚ) 2019/943. Komisia dospela k záveru, že takáto rozsiahla výnimka nie je potrebná na zabezpečenie uplatňovania uvedeného mechanizmu. Komisia zastáva názor, že len výnimky uvedené v predchádzajúcich oddieloch sú opodstatnené.

5.4. **Žiadne prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilite a riadeniu odberu**

(89) Podľa článku 64 ods. 1 piateho pododseku nariadenia (EÚ) 2019/943 a článku 66 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944 cieľom rozhodnutia o výnimke je zabezpečiť, aby nevytvárala prekážky prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšeniu flexibility, uskladňovaniu energie, elektromobilite a riadeniu odberu.

(90) Pokiaľ ide o prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov, zvýšenú flexibilitu (vrátane riadenia odberu) a uskladňovanie energie, treba poznamenať, že riadne fungujúce forwardové, denné, vnútrodenné a vyrovnávacie trhy by v súlade s požiadavkami stanovenými v nariadení (EÚ) 2019/943 a smernici (EÚ) 2019/944 mali zabezpečovať potrebné signály dispečingu a investičné signály s cieľom maximalizovať potenciálny rozvoj týchto technológií. Napríklad rozvoj riadenia odberu, ktoré sa môže aktivovať v obdobiach, keď je elektrizačná sústava mesta Melilla zaťažená, by sa v zásade dosiahol rýchlejšie v sústave, v ktorej dopytové ceny odrážajú hodinovú situáciu výroby elektriny v meste Melilla namiesto situácie s výrobou na pevnine. To automaticky nebráni rozvoju riadenia odberu ani iných foriem flexibility súčasného regulačného prostredia. Nemožno však vylúčiť, že rozhodnutie o výnimke nebude mať negatívny vplyv na tento potenciálny rozvoj.

(91) Na druhej strane, v článku 64 nariadenia (EÚ) 2019/943 sa nepožaduje, aby rozhodnutia o výnimke maximalizovali potenciál flexibility alebo uskladňovania energie. Cieľom výnimky podľa článku 64 uvedeného nariadenia je len zabezpečiť, aby „nevytvárala prekážky“ takémuto prechodu. Inými slovami, výnimka nesmie brániť vývoju, ktorý by nastal prirodzene bez jej udelenia. Je vysoko nepravdepodobné, že by sa bez tejto výnimky v elektrizačnej sústave v meste Melilla mohli vyvinúť riadne fungujúce forwardové, denné, vnútrodenné a vyrovnávacie trhy. Dôvodom sú problémy spojené s prevádzkou na územiach mimo pevniny, veľmi nízkou úrovňou hospodárskej súťaže v sektore výroby elektriny a neexistujúcim prepojením s pevninským trhom opísané v oddiele 2. Je však potrebné zabezpečiť, aby sa po splnení podmienok pre rozvoj fungujúcich veľkoobchodných trhov výnimky postupne zrušili. Komisia preto v tomto rozhodnutí stanovuje obmedzené obdobie platnosti výnimky a prísne podmienky predĺženia výnimky, ako sa uvádza v oddiele 5.5.

(92) Zdá sa, že výnimka nemá významný vplyv na elektromobilitu.

5.5. **Trvanie výnimky a podmienky, ktorých cieľom je zvýšiť hospodársku súťaž a integráciu s vnútorným trhom s elektrinou**

(93) V článku 64 nariadenia (EÚ) 2019/943 a v článku 66 smernice (EÚ) 2019/944 sa výslovne uvádza, že pokiaľ ide o malé izolované sústavy, výnimka má byť časovo obmedzená a má podliehať podmienkam, ktorých cieľom je zvýšiť hospodársku súťaž a integráciu s vnútorným trhom s elektrinou.

(94) Pokiaľ ide o malé izolované a malé prepojené sústavy, v nariadení (EÚ) 2019/943 a smernici (EÚ) 2019/944 sa stanovuje povinné obmedzenie na viaceré účely. Predovšetkým sa predpokladá, že všeobecný regulačný rámec možno uplatňovať na všetky situácie na vnútornom trhu a takéto všeobecné uplatnenie je prínosom pre spoločnosť. Hoci sa v článku 64 nariadenia (EÚ) 2019/943 uznáva, že v osobitných situáciách môžu byť potrebné výnimky, tieto výnimky môžu zvýšiť zložitosť celkového systému a môžu predstavovať prekážky integrácie trhu aj v susedných oblastiach. Okrem toho odôvodnenie výnimky obvykle vychádza z technického a regulačného rámca platného v danom čase a z danej topológie siete. Všetky tieto situácie však podliehajú zmenám. A nakoniec je dôležité, aby účastníci trhu boli schopní v dostatočnom predstihu predvídať regulačné zmeny. Preto musia byť všetky výnimky časovo obmedzené.

(95) Španielsko žiada, aby výnimky pre mesto Melilla boli oslobodené od akýchkoľvek časových obmedzení, keďže prepojenie mesta Melilla s pevninským Španielskom (a tým s kontinentálnou elektrizačnou sústavou Únie) sa pravdepodobne neuskutoční. Hoci Komisia uznáva dôvody Španielska, poznamenáva, že mesto Melilla nie je jedným z najvzdialenejších regiónov uznaných podľa článku 349 ZFEÚ a že výnimka musí byť časovo obmedzená.

(96) Vzhľadom na neistotu týkajúcu sa budúceho prepojenia medzi mestom Melilla a pevninským Španielskom a vzhľadom na závažné problémy s prevádzkou na tomto území Komisia považuje za primerané udeliť výnimky pre mesto Melilla na obdobie, ktoré závisí od prepojenia tohto autonómneho mesta s pevninským Španielskom, okrem výnimky z článku 25 ods. 2 až 4 nariadenia (EÚ) 2019/943, ktorá sa má uplatňovať na obdobie do 31. decembra 2029, ako sa stanovuje v rozhodnutí o štátnej pomoci vo veci SA.42270,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Španielskemu kráľovstvu sa udeľuje výnimka z ustanovení článku 3 prvého odseku písm. a), b), e), k), o) a p), článku 6, článku 7 ods. 1, článku 8 ods. 1 a 4, článkov 9, 10, 11, 14, 15, článku 16 ods. 1 a 2, článku 22 ods. 2 a článku 25 ods. 2 až 4 nariadenia (EÚ) 2019/943 a z článku 40 ods. 4 až 7 smernice (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o mesto Melilla.

Článok 2

Výnimka udelená podľa článku 1 v prípade všetkých článkov nariadenia (EÚ) 2019/943 a smernice (EÚ) 2019/944, ktoré sú v ňom uvedené, sa uplatňuje do prepojenia mesta Melilla s pevninským Španielskom, okrem výnimky z článku 25 ods. 2 až 4 nariadenia (EÚ) 2019/943, ktorá sa uplatňuje na obdobie do 31. decembra 2029.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Španielskemu kráľovstvu.

V Bruseli 16. mája 2025

Za Komisiu
Dan JØRGENSEN
člen Komisie